

Kliimapagulased meil veel puuduvad!

Sõjapõgenike ja majanduspagulaste kõrval on hoopis vähem juttu olnud kliimapagulastest.

AIN KALLIS

ml@maaleht.ee

Võimalik, et mõne aja pärast hakkavad prognoositavate põuaegade tõttu aafriklaste asemel emigreeruma juba kreeklased ja hispaanlased.

Kes on pagulane? Seletava sõnaraamatu järgi “võõrsil elav isik, kes on oma kodumaalt lahkuma sunnitud poliitilistel, usulistel, rassilistel jne põhjustel, emigrant”.

Kui aga guugeldada sõnapaari “Eesti kliimapagulased”, siis leiame, et need on umbes 80 eestlast, kes meie kõleda talve eest igal aastal paariks kuuks Tenerife saarele pagevad.

Mida inimesed arvavad?

Maailma mastaabis on pagulasteema hoopis teistsugune.

Kui varem kollitas aastakümneid kliimasoojenemine, siis nüüd, juba mitme aasta jooksul rändab ilma mööda teine tont – migratsioon. Paljudes aspektides on nad ka kokku saanud.

Kuidas need ohud on mõjutanud Euroopa inimeste suhtumist, näitab selline instrument nagu eurobaromeeter – ELi elanike iga-aastane küsitlus.

2015. aasta kevadel näiteks pidas Eestis sisserännet peamiseks mureks 38% elanikkonnast, majanduslikku olukorda aga 27%. Muide, terrorismi ja kliimamuutuste ohud jäid õige kaugele (17 ja 6%).

Kas kliimapagulus on vaid viimase aja nähtus? Kaugeltki mitte – kliima, ilmastikumuutused on inimkonna ajaloos põhjustanud suuri rahvarändeid. Terved tsivilisatsioonid Mesopotaamias ja Kesk-Ameerikas kadusid, kui kliima muutus kuivemaks. Euroopas on vast tuntuim lirimaa suur näljahäda aastail 1845–1849. Vihmased ilmad mitmel suvel põhjustasid sel ajal saare kartulipõldudel lehemädanikutaudi, mis viis näljasurma üle miljoni iirlase, miljonid emigreerusid.

Kel võim, sel vesi

Maakera veeressursid on piiratud – ligi 1,5 miljardil inimesel pole tarbimiseks puhast vett. Kust tulevad Euroopasse sajad tuhanded põgenikud? Enamasti Lähis- ja Kesk-Idast, samuti Põhja-Aafrikast, kus viiel protsendil maakera elanikkonnast on kasutada vaid 0,9% mageveest! ÜRO peasekretär Boutros Boutros Ghali ennustas juba mõni aeg tagasi, et järgmine suur sõda tuleb vee pärast. Vee jaotamise pärast on olnud konflikte Iisraeli, Süüria ja Jordaania vahel. Egiptus kardab, et Sudaan vähendab Niiluse vee kogust tammidega jõe ülemjooksul.

Veepuudus ja põuad on ka põhjuseks, miks me iga jumala päev kuuleme Süüria pagulastest. See riik paistab silma suure sündimuse poolest: 1960. aastal oli elanikke viis miljonit, pool sajandit hiljem juba 22 miljonit. Viimastel aastakümnetel on maad tabanud mitu ränka põuda (1988–1993, 1996–2000 ja 2005–2010). Tagajärg: Süüria majandus ja infrastruktuur kukkus kokku, algas kodusõda.

Kas kliimamuutus põhjustab sõdu? Esimeseks kliimasõjaks peetakse üldiselt Darfuri konflikti Sudaani alal, kuigi pikk põud oli, nagu ka Süüria sündmuste puhul, vaid üks soodustavaid tegureid. USA teadlane Marshall Burke väidab, et kodusõdu esineb rohkem perioodidel, mis on keskmisest soojemad – temperatuuri tõus ühe kraadi võrra põhjustavat konfliktiohu suurenemist 50% võrra.

Selliseid tagajärgi on andnud ka mitme kliimaprojekti mudelarvutused. Eesti taolise projekti (aastail 1994–1998) üheks tulemuseks oli tõdemus, et poole sajandi pärast peaks ka meie maile saabuma kliimapagulased – Lõuna-Euroopast!

Nüüd ennustab kliimateadlane Simon Lewis Londonist, et mõne aja pärast on Calais's La Manche'i väina taga aafriklaste asemel mandrilt emigreerumas juba kreeklased ja hispaanlased, seda prognoositavate põuaaegade tõttu! Britte kutsutakse immigrantidesse suhtuma igati positiivselt – olevat ju üleilmne kliimasoojenemine alguse saanud just sellelt saarelt seoses industrialiseerumisega XIX sajandi keskel...